

החובש שרצה למס

כל חייל פוחד מפני טבילת האש הראשונה. תפקיד האימונים הצבאיים הוא לסלק את הפחד הטבעי הזה מלב החייל. באימונים מחזירים ללב החייל כי הוא חייב למלא אחר פקודות מפקדו בכל מצב ובכל עת, מעמידים אותו בתנאי לחץ וסבילות קשים ומחייבים אותו לחשוב. חלק מאימוני עובר החייל באש חיה כדי שיתרגל לשריקת הכדורים מעל ראשו ולהתפוצצויות סביבו. כל זה נעשה כדי שיעמוד במבחן האש. אולם כל זה אינו דומה כלל למבחן האש הראשון. החייל יודע זאת. הוא מפחד.

גם אפרים ציילר התירא מטבילת האש. בכל פעם כשהיה פוגש מכר או קרוב שהתנסה במבחן עליון זה היה שואל אותו לרשמי ולחיוותיו בקרב.

באחת מפעולות התגמול מעבר לקוי האויב השתתפה גם יחידתו. אמר אפרים לאחר הקרב: "לא האמנתי שכל כך פשוט להימצא בקרב, הרי זה כלום."

אולם פעולת התגמול הייתה אך מבצע פשוט לעומת מה שציפה לאפרים כמה חדשים מאוחר יותר, עם פרוץ מערכת סיני. הוא היה בכח הראשון שהוטל לזירת הקרב מעבר לקוי האויב. למעלה מיממה שלמה היה הכוח מנותק לחלוטין מכל קשר ליחידות אחרות, כשהוא מותקף באש אווירית. כמה מהאנשים נפצעו, וטוראי ראשון ציילר מילא את שליחותו כחובש במסירות.

מאוחר יותר, כשנכנס הכוח בקרב פנים אל פנים עם האויב, ומספר הנפגעים היה

אפרים ציילר

רב, שוב הוכיח אפרים כי כל חששותיו בטרם קרב התבדו, הוא סיכן את עצמו לא פעם בחבישת חברים פצועים, ניצל מפגיעות. רק בתום הקרב העיקרי, כשהיך דרך אל הסואץ היה פתוחה והיחידה התקדמה דרומה, נפגש גם אפרים.

למעשה לא חשב אפרים מעולם להיות חייל רגלי. שאיפתו הגדולה הייתה להיות טייס בחיל האוויר. הוא נולד בשנת 1937 בהונגריה. מאורעות המלחמה עברו עליו כשהיה עוד ילד, ולא יכול להיבנם. בתום המלחמה עברה משפחתו ללונדון, שם למד אפרים בבית הספר. לאחר מלחמת העצמאות עלתה משפחתו לארץ. הייתה בין מסידי מושב עולי המעמד הבינוני ניר-

ישראל, ליד אשקלון. אפרים נשלח למוסד החינוכי בכפר הנוער ניצנים שבאותו איזור. שם למד לנהוג בסרקטור, לימוד שהפך לו לאחר מכן למקצוע, ושם גם החל להתעניין בת' עופה. הוא היה פעיל בגדנ"ע אויר, עבר קורס דאיה ולאחריו קורס טיסה במטוסים קלים. 17 שעות טיסה נרשמו לזכותו. הוא קיווה כי בצבא יצטרף לחיל האוויר ויוכל לטוס במטוסים של ממש. למטרה זו שקע בלימודים עיוניים מפרקים, בנה דגמים של מטוסים, עסק תקופה ארוכה בהדרכה בגדנ"ע אויר.

לפני שנה גויס, אולם לא התקבל לחיל האוויר, נשלח תחת זאת ליחידת חיל רג' לים. הוא לא התמרמר ולא התאונן. אך את אהבתו למטוסים לא שכח. בהזדמנות הראשונה חזר אליהם על מנת לנטשם עוד באויר. הוא עבר קורס צינחה. הצניח האחרונה היתה גם פרידתו האחרונה מהמטוס.

שנה אחת של אושר

בפתח בית אדום רעפים, בשיכון פגיה בפתח-תקוה, ישב שלום תם וגרד בוך מסוליות נעלי. התימני בעל פיאות הכסף לא זכר בדיוק את גילו. "אולי 50, אולי חמישים וחמש", על כל פנים הוא ידע דבר אחד: הוא זקן מדי בשביל המדינה הזאת. כוחו של שלום תם עוד במתניו, הוא מוכן לכל עבודה שהיא, תהיה זו עבודת אריזה בפרנס או בשדות הכותנה, הוא מוכן לעבוד. אך לגבי המוסדות - הוא זקן מדי. הוא הלך ללשכת העבודה ושם אמר לו: אתה זקן מדי. "זקן מדי, זקן מדי, מילמל שלום לעצמו, מה נעשה? נשב בבית ונאכל חול?"

עד לפני חדשים לא היו לו לשלום דאגות פרנסה רבות. הוא עבד, יחד עם בנו יוסף, שניהם פרנסו שתי משפחות, יוסף את אשתו ובנו הקטן ואילו שלום פירנס בעזרת יוסף את אשתו ושלושת ילדיו הצעירים יותר. הם עבדו יחד בקטיף הכותנה והתיירס, הרווחו יפה והיו מאושרים. יותר מכולם היה מאושר יוסף, בן ה-23.

הוא נולד בעיר רחבא, תימן, שם עבד אביו כסוחר. ברחבא למד יוסף בחדר, עלה לארץ בשנת 1948, עוד לפני פרוץ המלחמה, בדרך הים.

בארץ טולטלה המשפחה מרובת הנפשות למקום. תחילה הייתה במחנה בעתלית, משם הועברה לשערי-עליה, עד שקיבלה דירה בפרברי פתח-תקוה. יוסף הצעיר התחיל לעבוד בכל מה שמצא, כדי לעזור לכלכלת המשפחה. הוא עבד בבית חרושת לקרח, באריזה, היה חניך השומרי-הצעיר בפתח-תקוה. בגיל 16 יצא להכשרה בקיבוץ תל-עמל, בעמק יזרעאל. שם בילה כשנתיים וחצי, למד בבית-ספר תיכון, למד לנהוג בסרקטור. עם כל בני הכשרתו גויס גם יוסף לצבא. הוא שירת בנח"ל כנהג.

לאחר שסיים את שירותו הצבאי, לא חזר יוסף תם למשק. המצב בבית אביו היה קשה והוא החליט לעזור להוריו. הוא עבד כסרקטוריסט יום ולילה, חסך כספים, עוד להוריו לרכוש דירה קטנה בשיכון העירוני בפתח-תקוה והחל חושב גם על עתידו.

לפני כשנה נשא יוסף צעירה ירושלמית היה מאושר ביכולתו הכלכלית להחזיק מש' פחה. הוא רכש לעצמו צריף קטן בקרבת בית הוריו, ערך חגיגה מפוארת, כשנולד לפני שלושה חדשים בנו הראשון, איתן.

תקופת האושר נמשכה רק שנה אחת. זה היה ביום הששי אחר הצהריים. יוסף ואביו חזרו מעבודתם בשדה, כשראה יוסף את כל חבריו והנה הם לבושים מדי צבא, ממתינים על הכביש וחבילות בידיהם. אליו עדיין לא הגיע צו הקריאה; אך יוסף החליט להתיצב מרצונו. האב הזמין אותו לשותה עוד כוסית יין של קידוש שבת, ולפני שהלך, הבטיח יוסף "כשאחזור נעשה נשף ניצחון". אחר הוסף בהרהור: "מי יודע אם נחיה או נמות..."

כעבור שבוע קיבלה המשפחה מכתב קטן מיוסף. כעבור שבוע נוסף, באה גם ה' ידיעה כי רב-טוראי יוסף תם נפל בקרב. הוא נהרג בשעת הפגזה, לפני ההסתערות על אחד המוצבים האחרונים שנשארו בידי ה' אויב המובס והגמלט.

יוסף תם

"אני הולך אל גדעון"

אהרן פישביין

לכל מעשה קונדס, הפך רוני לפתע פת' אום לבחור רציני, שקול ומושב בדעתו, היוזע את האחריות הרובצת עליו. בחופשותיו היה יושב בחברת בני כפ' ר', כפר חירות שבגוש תל-מונד, מעלה וזכרונות על מעללי המושטפים עם גדעון חברו. כשגר רב-טוראי אהרן בסיני ורוני יצא עם יחידתו בשיירה דרומה, נפגש ביום הראשון לקרבות בסביבת כונתילה בן כפרו, שהיה ביחידה אחרת. המשי פט האחד שאמר לו היה: "אני הולך עכשיו אל גדעון."

למחרת, ב-30 באוקטובר, שהיה גם יום הולדתו ה-19 וגם יום השנה לגיוסו ל' צה"ל, נפגש רב-טוראי אהרן פישביין, בשעת קרב במיצר הרים בסיני, ונהרג.

רוני נולד למשפחה חקלאית בכפר יר' נה. עוד בילדותו, העתיקה המשפחה את משקה לכפר חירות, ורוני גדל שם כנ' ציג נאמן של הגוע המיוחד של בני המושבים והמושבות הוותיקות. אהבת ה' עבודה החקלאית ניטעה בו מילדות. בכל הזדמנות, לאחר הלימודים בבית-הספר הע' ממי, מיהר רוני לעזור לאביו להשקות את חלקת הירקות או לסגור את הממ' טרות, כשהוא רכוב גבי עיר שחור. לאחר שסיים את הכתה העשירית בבית הספר האזורי, עבר רוני לבית-הספר ה' חקלאי במקוה-ישראל כדי לא להכביד על הוריו בהוצאות הלימודים עיבד חלקה פרי טיה, בה גידל עגבניות ומלפפונים בכור חות עצמו בלבד, שילם את שכר הלימוד מפדיון הסחורה. לאחר סיום הכשרתו ב' מקוה, חזר רוני למשק הוריו, עוד לא' ביה, חיכה ליום בו יגויס לצבא.

לגוש מושבי תל-מונד יש מסורת ארו' כה של קרבות. בני המושבים רואים את עצמם נעלבים אם אינם מגויסים ליחידה קרבית מובחרת. רובם מתנדבים לחילות מיוחדים, הדורשים אומץ והקרבה. גם אה' רון התנדב. הוריו ניסו למנעו מצעד זה, בטענה שהוא בן יחיד. אולם אהרן הת' עקש להישאר דוקא ביחידה קרבית, הש' תתף בפעולות קרב שונות.

בשנת שירותו בצבא הספיק רוני לסיים קורס מפקדי כיתות, התמחה בתפקידי חב' לה וסיירות, התמסר ליחידות כאילו ה' תה ביתו השני.

להובילת בקרב. הוא הספיק להסתער בראש כיתתו בקרבות הראשונים של סיני, נפל כשהוביל את אנשיו להסתערות נוספת.

שלום דחבש

על החיים, צורתם ואופיים, תפיסה שהוק' תה לו בילדותו בבית הוריו.

הוא הצטרף לתנועת השומרי-הצעיר, הת' ליש להצטרף למשק, היה בין ראשי המדב' רים בקבוצתו למען הצטרפות כוללת לקי' בוך. קודם לכן היה עליו להשלים את חור' בתו הלאומית ולהתגייס. עם גרעינו הצ' טרף לנח"ל. תחילה רצו לשחררו משרות פעיל, ולשלחו כמדריך התנועה להדרכה בעיר. ההתנועה הקיבוצית לא הצליחה למשוך אוהדים רבים לדרכה, מקרב דעות המזרח. שלום דחבש היה צריך להיות שליח לרעיון הקיבוץ בקרב בני עדתו. אך לבסוף גויס לצבא, נשלח לקורס מפקדי כיתות.

בסירות אימונים בנגב, חלה שלום, שכב בבית-חולים בחום גבוה. הוא לא יכול היה לסלוח לעצמו את חוליו, בחששו שב' לל זאת יזרק מהקורס, שלח מכתבי התנצלות לחבריו במשק, בהם ביקש את סליחתם במקרה שיעלבו אם יזרק. שלום לא נזרק מהקורס. להיפך, מדריכו ראו בו מפקד בעל כושר מנהיגות טבעי ועוד לפני שסיים את הקורס, קיבל כתה

מקצוע ובית חדש

אחד הקרבות המרים ורווי הדם ביותר במלחמת סיני, היה נטוש עמוק בתוך חצי האי, במיצר הרים שחסם בפני טורי צה"ל את הדרך אל הסואץ. תחילה נפגעה שיירת סיור שיצאה אל המיצר, ורק אחר כך הסתער חיל הרגלים על עמדות האויב מערפן ושטפן. (קרב נפל רבים וטובים. גם שלום דחבש (18) נהרג באותו קרב.)

לכל חלל יש כתובת, לשם מגיעה הידי' עה על מותו. לשלום דחבש היו שתי כתובות, בשני בתיו. הבית האחד היה בגבעתיים, שם גרו אם אלמנה, אח ואחות. בית זה היה שייך לעבר. הבית השני היה בקיבוץ דליה, שבהרי שומרון, בית העתיד.

שלום דחבש, רוה, גבוה וממושקף, לא הגיע לקיבוץ השומרי-הצעיר מתוך שאיפה להגשמה אישית, או כתוצאה מחינוך ממו' שך כתנועת נוער. הוא בא לקיבוץ פשוט משום שרצה ללמוד מקצוע. הוא נולד

במלחמת סיני, היה נטוש עמוק בתוך חצי האי, במיצר הרים שחסם בפני טורי צה"ל את הדרך אל הסואץ. תחילה נפגעה שיירת סיור שיצאה אל המיצר, ורק אחר כך הסתער חיל הרגלים על עמדות האויב מערפן ושטפן. (קרב נפל רבים וטובים. גם שלום דחבש (18) נהרג באותו קרב.) לכל חלל יש כתובת, לשם מגיעה הידי' עה על מותו. לשלום דחבש היו שתי כתובות, בשני בתיו. הבית האחד היה בגבעתיים, שם גרו אם אלמנה, אח ואחות. בית זה היה שייך לעבר. הבית השני היה בקיבוץ דליה, שבהרי שומרון, בית העתיד.